

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 6Co/387/2015
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8514206130
Dátum vydania rozhodnutia: 28. 06. 2016
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Peter Straka
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2016:8514206130.3

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Petra Straku a členov senátu JUDr. Michala Boroňa a JUDr. Martina Kopinu v právnej veci žalobcov: 1/ O. B., nar. X.X.XXXX, bytom S. U. XXX, 2/ V. B., nar. X.XX.XXXX, bytom S. U.. XXX, právne zastúpení: JUDr. Marián Geleneky, advokát AK so sídlom Garbiarska 20, 064 01 Stará Ľubovňa, proti žalovanému: M. D., nar. XX.X.XXXX, bytom U. č. XX, právne zastúpený: JUDr. Andrej Pataky, advokát AK so sídlom Hlavné námestie č. 2, 060 01 Kežmarok, za účasti vedľajšieho účastníka: KOMUNÁLNA poisťovňa, a.s. Vienna Insurence Group, so sídlom Štefánikova 17, 811 05 Bratislava, IČO: 31 595 545, právne zastúpený: JUDr. Felix Neupauer, advokát, Advokátska kancelária FELIX NEUPAUER & PARTNERS, so sídlom Dvořákovo nábřeží 8/A, 811 02 Bratislava, IČO: 37 928 422, o náhradu nemajetkovej ujmy, o odvolaní žalovaného proti rozsudku Okresného súdu Stará Ľubovňa č. k. 2C 284/2014-152 zo dňa 4. 6. 2015, proti uzneseniu Okresného súdu Stará Ľubovňa č. k. 2C 284/2014-168 zo dňa 13. 8. 2015 a proti uzneseniu Okresného súdu Stará Ľubovňa č. k. 2C 284/2014-170 zo dňa 13. 8. 2015 jednohlasne takto

rozhodol:

I. P o t v r d z u j e sa rozsudok vo výrokoch I. a II.

II. Z r u š u j e sa uznesenie č. k. 2C/284/2014-168 zo dňa 13. 8. 2015 o povinnosti žalovaného zaplatiť súdny poplatok v sume prevyšujúcej 36,50 Eur a vo zvyšnej časti sa uznesenie potvrdzuje.

III. Z r u š u j e sa uznesenie č. k. 2C/284/2014-170 zo dňa 13. 8. 2015 o povinnosti žalovaného zaplatiť súdny poplatok v sume prevyšujúcej 30,50 Eur a vo zvyšnej časti sa uznesenie potvrdzuje.

o d ô v o d n e n i e :

Napadnutým rozsudkom Okresný súd Stará Ľubovňa (ďalej len „súd prvej inštancie“) rozhodol nasledovne:

„I. Žalovaný je povinný zaplatiť žalobcovi v 1. rade sumu 10 000 eur do troch dní od nadobudnutia právoplatnosti tohto rozsudku.

II. Žalovaný je povinný zaplatiť žalobkyni v 2. rade sumu 8 000 eur do troch dní od nadobudnutia právoplatnosti tohto rozsudku.

III. V prevyšujúcej časti súd žalobu z a m i e t a.

IV. O trovách konania súd rozhodne do 30 dní po právoplatnosti rozhodnutia vo veci samej.“

Vo svojom rozhodnutí súd prvého stupňa okrem iného uviedol, že dňa 27.12.2010 okolo 13 hod. došlo k dopravnej nehode motorového vozidla, ktoré riadil žalovaný, pri ktorej zomrel syn žalobcov mal. Z..

Žalovaný bol za tento skutok rozsudkom Okresného súdu Stará Ľubovňa sp. zn. 7 T/140/2012 zo dňa 5.10.2012 v spojení s rozsudkom Krajského súdu Prešov sp. zn. 7 To 40/2012 zo dňa 19.9.2013 uznaný vinným z prečinu usmrtenia podľa § 149 ods. 1 Tr. zák., za čo mu bol uložený trest odňatia slobody v trvaní jedného roka s podmieneným odkladom jeho výkonu na skúšobnú dobu dva a pol roka. Súčasne mu bol uložený trest zákazu činnosti viesť motorové vozidlá všetkých druhov na dobu 18 mesiacov. Z odôvodnenia rozsudku Krajského súdu Prešov vyplýva, že krajský súd prihliadol v danom prípade na spoluzavinenie zo strany poškodeného, ktorý vošiel do vozovky bez toho, aby sa presvedčil, či tak môže urobiť bez nebezpečenstva. Jazdu obžalovaného pritom nebolo možné hodnotiť ako arogantnú, bezohľadnú, nešlo o vyslovene hazardérstvo, ale skôr dôsledok jeho nesústredenosti, čo vo svojom súhrne znamená, že v osobe obžalovaného nejde o notorického porušovateľa dopravných ale ani iných právnych predpisov, a preto prognózu jeho nápravy je nutné hodnotiť ako priaznivú. Pred dopravnou nehodou nebohý mal. syn žalobcov žil v usporiadanej rodine spolu s rodičmi, starými rodičmi ako aj dvoma mladšími súrodencami, išlo o usporiadané a harmonické vzťahy medzi príbuznými, existovalo medzi nimi silné sociálne, morálne a najmä citové puto v rámci ich súkromného a rodinného života. Z nečakanej smrti nebohého prežívali žalobcovia, ale aj ostatní členovia rodiny nielen pocity úzkosti, smútku, zúfalstva a šoku, ale aj stratili možnosť viesť s ním ďalší spoločný život a sú od jeho smrti ochudobnení o sféru prirodzených vzťahov s jedným z najbližších rodinných príslušníkov, o stratu lásky a radosti s ním prežívaných. Ich utrpenie je o to väčšie, že k nešťastiu došlo blízko domu, v ktorom Z. až do jeho predčasnej smrti vychovávali. V čase dopravnej nehody bolo motorové vozidlo poistené u vedľajšieho účastníka.

Konštatoval, že právoplatným odsúdeným žalovaného bola preukázaná zodpovednosť žalovaného za neoprávnený zásah do práv na ochranu osobnosti žalobcov, a to do práva na ich súkromný a rodinný život, ktorý bol smrťou ich syna ako najbližšieho príbuzného natrvalo narušený. Ide pritom o objektívnu zodpovednosť, ktorá je zodpovednosťou bez ohľadu na zavinenie.

Súd tak mal preukázané, že zo strany žalovaného tento zásah bol protiprávny, teda neoprávnený a z hľadiska zodpovednosti nebolo významné či tento zásah bol spôsobený zavinene, nezavinene, vedome, alebo nevedome, keďže ide o objektívnu zodpovednosť za neoprávnený zásah do osobnostných práv. Na skutočnosť, že neoprávnený zásah bol spôsobený z nedbanlivosti a že aj poškodený porušil svoju právnu povinnosť, prihliadol súd pri určení výšky náhrady nemajetkovej ujmy v súlade s § 13 ods. 3 Obč. zák. ako na okolnosti, za ktorých došlo k porušeniu práva.

Po vykonanom dokazovaní zistil, že žalobcovia sa za daných okolností so situáciou vyrovnali, keďže boli nútení žiť pre svojich mladších dvoch synov a zrejme oni boli ich hnacím motorom žiť ďalej. Za daných okolností sa žalobcovia so situáciou vyrovnali sami najlepším možným spôsobom, bez pomoci odborníkov z odboru psychológie či psychiatrie, bez nutnosti dlhodobého užívania liekov, bez trvalého zhoršenia ich fyzického či psychického zdravia.

Satisfakcia má mať reparačné účinky pre poškodených, nie však likvidačné pre pôvodcu zásahu. Je potrebné uvedomiť si, že v prípade úmrtia žiadnym zadosťučinením, vrátane finančného, nemožno odčiniť skutočne vzniknutú ujmu, ale jeho zmyslom je iba túto ujmu zmierniť.

Žalobcami požadovaná suma 35 000 eur pre každého zo žalobcov sa súdu javí ako neprimerane vysoká. Za primerané zadosťučinenie súd vzhľadom na všetky vyššie rozvedené skutočnosti považuje pre žalobcu v 1. rade sumu 10 000 eur a pre žalobkyňu v 2. rade 8 000 eur.

Pri stanovení výšky nemajetkovej ujmy vzal do úvahy okolnosti za ktorých došlo k nehode jednak na strane žalovaného ale aj na strane žalobcov a ich nebohého syna.

Na strane žalovaného súd vzal do úvahy skutočnosť, že išlo o nedbanlivostný trestný čin, že za jeho spáchanie bol žalovaný potrestaný, trest vykonal, ale priťažujúco súd zhodnotil skutočnosť, že za spáchanie skutku sa žalobcom neospravedlnil.

Na strane žalobcov súd vzal do úvahy predovšetkým spoluzavinenie nebohého syna žalobcov, čo konštatoval odvolací súd v trestnej veci žalovaného, t.j. v rozsudku 7To 40/12, a to, že v danom prípade je spoluzavinenie poškodeného, ktorý vošiel do vozovky bez toho, aby sa presvedčil, či tak môže urobiť bez nebezpečenstva. Ako aj na skutočnosť, že žalobcovia ako rodičia maloletého Z. nechali bez

náležitého dohľadu vo veku 8 rokov. Žalobcovia, hlavne žalobkyňa v 2. rade, keďže žalobca v 1. rade v čase dopravnej nehody bol v práci, podcenili možné hrozby, keď svoje dieťa nechali bez náležitého dohľadu kĺzať sa na svahu pri miestnej komunikácii, ako aj na skutočnosť, že žalobcovia majú ďalších dvoch synov, ktorí aj keď nenahradia stratu prvorodeného syna, im pomáhajú prekonať spomínanú ujmu.

Pri zohľadnení všetkých týchto skutočností súd ustálil výšku primeraného zadosťučinenia pre žalobcu v 1. rade, ktorý v čase dopravnej nehody bol v práci v sume 10 000 eur a pre žalobkyňu v 2. rade, ktorá bola doma s mladším synom a ktorá podcenila dohľad nad maloletým Z. na sumu 8 000 eur.

Súd má za to, že takto určená výška satisfakcie je primeranou na zmiernenie ujmy, ktorá žalobcom smrťou ich syna vznikla a v prevyšujúcej časti žalobu ako nedôvodnú zamietol.

K návrhu žalovaného, aby súd návrh voči nemu zamietol a na prípadnú nemajetkovú ujmu zaviazal vedľajšieho účastníka, súd poukazuje na zákonné ustanovenia O.s.p. (§ 93) upravujúce vedľajšie účastníctvo. Vedľajší účastník sa môže popri žalobcovi alebo žalovanom zúčastniť konania, ak má právny záujem na jeho výsledku. V konaní má vedľajší účastník rovnaké práva a povinnosti ako účastník. Koná však iba sám za seba.

V prejednávanej veci vedľajší účastník vstúpil do konania na výzvu žalovaného, keďže v čase dopravnej nehody bolo motorové vozidlo povinne zmluvne poistené podľa zákona č. 381/2001 Z.z. vedľajším účastníkom, a teda je daný právny záujem vedľajšieho účastníka na výsledku konania.

Žalobcovia ako páni sporu (dominus litis) príslušnou žalobou určili okruh účastníkov, voči ktorým má súd poskytnúť ochranu ich právam a právom chráneným záujmom. K plneniu súd zaväzuje účastníka, v danom prípade žalovaného nie vedľajšieho účastníka vystupujúceho na jeho podporu.

Je vecou žalovaného a vedľajšieho účastníka vystupujúceho na jeho podporu, ako sa s rozhodnutím súdu, ktorým bol žalovaný zaviazaný na peňažné plnenie vysporiadajú a ktorí z nich poskytne žalobcom plnenie.

S tvrdením vedľajšieho účastníka o tom, že náhrada nemajetkovej ujmy nie je krytá z povinného zmluvného poistenia sa súd nestotožňuje. Poistovňa je povinná uhradiť nemajetkovú ujmu v peniazoch vo výške uvedenej v rozsudku súdu z povinného zmluvného poistenia vinníka nehody.

Rozhodnutie o trovách konania súd v zmysle § 150 ods. 3 O.s.p. ponechal na čas po právoplatnosti rozhodnutia vo veci samej samostatným uznesením.

Proti tomuto rozsudku, a to proti výrokom I. a II., ktorými súd prvého stupňa žalobe v časti vyhovel, podal v zákonom stanovenej lehote odvolanie žalovaný. V odvolaní okrem iného uviedol, že sa nemožno stotožniť s názorom súdu prvého stupňa, že nárok žalobcov na náhradu nemajetkovej ujmy má v celom rozsahu znášať výlučne žalovaný, nakoľko v čase dopravnej nehody bolo motorové vozidlo žalovaného poistené Komunálnou poisťovňou, a.s. Vienna Insurance Group, Bratislava - vedľajší účastník. Je teda nepochybné, že žalovaný bol s vedľajším účastníkom v poistnom vzťahu podľa zákona č. 381/2001 Z. z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla a o zmene a doplnení niektorých zákonov a s prihliadnutím k samotnému účelu povinného zmluvného poistenia sa v rámci náhrady škody odškodňuje okrem škody na zdraví a nákladov pri usmrtení aj nemajetková ujma spôsobená pozostalým po obeti dopravnej nehody, za ktorú možno priznať náhradu peňažnou formou podľa § 13 ods. 2, 3 Občianskeho zákonníka, ktorú v širšom ponímaní treba považovať za škodu na zdraví podľa § 4 ods. 2 písm. a) zákona č. 381/2001 Z. z., čo znamená, že tento nárok spadá do rozsahu povinného zmluvného poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla. Z poistenia zodpovednosti má poistený, ak ku škodovej udalosti, pri ktorej táto škoda vznikla a za ktorú poistený zodpovedá, došlo v čase trvania poistenia zodpovednosti, aby poisťovateľ za neho poskytol poškodenému poistné plnenie v rozsahu podľa § 4 ods. 2 citovaného zákona. V zmysle ust. § 15 zákona č. 381/2001 Z.z. ide vo vzťahu k poisťovni o špecifické právo poškodeného na výplatu plnenia za poisteného škodcu vo výške a rozsahu, v akom za škodu zodpovedá poistený škodca. Prvostupňový súd pri svojom rozhodovaní nechal do úvahy tú skutočnosť, že hoci bola dopravná nehoda spôsobená žalovaným, jedná sa v danom prípade práve s poukazom na zákon č. 381/2001 Z. z. o nedostatok pasívnej vecnej legitímácie žalovaného, kde

pod vecnou legitimitáciou, či už aktívnou alebo pasívnou, sa vo všeobecnosti v občianskom súdnom konaní rozumie oprávnenie alebo povinnosť účastníkov vyplývajúca z hmotného práva, pričom sa vecná legitimitácia na začiatku konania tvrdí, a základným predpokladom, aby súd žalobe mohol vyhovieť, je preukázanie skutočnosti, že žalobca žaluje osobu, ktorá je nositeľom hmotnoprávnej povinnosti. V tejto súvislosti odvolateľ poukázal na uznesenie Najvyššieho súdu SR z 18. 1. 2012, sp. zn. 6Cdo 214/2011. Okruh účastníkov určili v samotnej žalobe žalobcovia, pričom títo za žalovaného neurčili, resp. opomenuli určiť aj Komunálnu poisťovňu, a.s. Vienna Insurance Group, Bratislava, pričom prvostupňový súd sa ani okrajovo nezaoberal otázkou pasívnej legitimitácie žalovaného, prípadne skutočnosťou, či žalobcovia nemali žalovať iný subjekt, v tomto prípade poisťovateľa, a to aj napriek zmienke prvostupňového súdu o nestotožnení sa s argumentáciou vedľajšieho účastníka, že náhrada nemajetkovej ujmy nie je krytá z povinného zmluvného poistenia, v samotnom rozhodnutí prvostupňového súdu, pričom z tohto je zrejmé, že prvostupňový súd nemal pochybnosť o povinnosti vedľajšieho účastníka znášať náhradu nemajetkovej ujmy, čo v odôvodnení svojho rozhodnutia podporil aj odkazom na platnú judikatúru (rozsudok Súdneho dvora EÚ zo dňa 24. 10. 2013 vo veci Hassová C-22/12). Odvolateľ dáva do pozornosti rozsudok Krajského súdu Košice sp. zn. 11Co 12/2009-370 zo dňa 3. 3. 2010. V neposlednom rade namietá aj výšku priznanej nemajetkovej ujmy v sume 10.000 Eur pre žalobcu v 1/ rade a v sume 8.000 Eur pre žalobcu v 2/ rade, ktorá je podľa jeho názoru neprímerane vysoká, a to s ohľadom na okolnosti dopravnej nehody a tiež majetkové pomery žalovaného. Žalovaný je samoziviteľom rodiny, zabezpečuje starostlivosť o maloleté dieťa, pričom jeho manželka je invalidná dôchodkyňa. Po dopravnej nehode, pri ktorej prišiel o život mal. Samuel Grudecký, mu bol uložený zákaz výkonu činnosti riadenia motorových vozidiel, čo sa negatívne odrazilo na jeho zárobkovej činnosti, keďže pracuje s motorovými vozidlami prevažne v lese a má to dôsledky aj do súčasnosti. Prvostupňový súd síce prihliadol v zmysle ust. § 13 ods. 3 Občianskeho zákonníka aj na okolnosti na strane dotknutej osoby, t.j. mal. Samuela a žalobcov ako jeho rodičov, avšak podľa názoru odvolateľa nedostatočne. Rovnako ako žalobcovia aj žalovaný utrpel psychickú traumu, s ktorou sa musí vysporiadať a ktorá ho poznačila na celý život. Priznaná nemajetková ujma v celkovej výške 18.000 Eur je podľa názoru odvolateľa neprímerane vysoká, a to aj z dôvodu, že sa jednalo ešte len o maloleté dieťa na rozdiel od napr. dospelaj osoby, ktorá je zárobkovo činná a zabezpečuje výchovu a výživu iných osôb, ktoré sú na ňu odkázané. V žiadnom prípade nemožno znižovať závažnosť straty, ktorú žalobcovia utrpeli, ale na druhej strane je potrebné prihliadnuť aj na samotného žalovaného, ktorý sa uvedeného skutku dopustil z nebanlivosti, zrážke s maloletým dieťaťom nedokázal za daných poveternostných podmienok zabrániť, navyše tento sa na hlavnej ceste objavil ako tzv. nečakaná prekážka. Aj napriek tomu žalovaný súdom uložený trest v trestnom konaní prijal a riadne ho vykonal, čo má taktiež satisfakčný význam pri zmiernení následkov protiprávneho konania. Podľa názoru odvolateľa mal prvostupňový súd na tieto skutočnosti prihliadnuť vo väčšej miere a v závislosti od toho určiť aj výšku náhrady nemajetkovej ujmy. V tejto súvislosti poukázal na rozhodnutie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 1Cdo 77/2009 zo dňa 27. 10. 2010. Navrhol, aby odvolací súd predmetné rozhodnutie súdu prvého stupňa v napadnutých častiach zrušil a vrátil vec na nové prejednanie a rozhodnutie, resp. zmenil rozhodnutie súdu prvého stupňa a žalobu žalobcov v celom rozsahu zamietol. Zároveň navrhol priznať mu trovy prvostupňového aj odvolacieho konania.

Žalobcovia vo vyjadrení k odvolaniu uviedli, že rozsudok považujú v celom rozsahu za zákonný a správny. V danom prípade je správna pasívna legitimitácia žalovaného ako prevádzkovateľa osobného motorového vozidla, teda fyzickej osoby vykonávajúcej dopravu v zmysle ust. § 427 Občianskeho zákonníka. Vychádzajúc zo zmluvného vzťahu žalovaného a vedľajšieho účastníka, ktorého obsah žalobcom nie je známy, žalobcovia nemôžu zhodnotiť, kto a v akej výške je povinný plniť žalobcom priznanú náhradu nemajetkovej ujmy. Poukazujúc na vyššie uvedené skutočnosti ako i na ust. § 93 O.s.p., žalobcovia označili KOMUNÁLNU POISŤOVŇU, a.s. Vienna Insurance Group ako vedľajšieho účastníka. Stotožňujú sa s názorom prvostupňového súdu, že je vecou žalovaného a vedľajšieho účastníka ako sa títo vyrovnajú medzi sebou a ktorý z nich poskytne žalobcom plnenie. Súd náležite zdôvodnil všetky okolnosti prípadu a na základe toho i zákonne rozhodol. Navrhli, aby odvolací súd napadnutý rozsudok ako zákonný a správny potvrdil a priznal im náhradu trov odvolacieho konania.

Súd prvého stupňa uznesením č.k. 2C/284/2014-168 zo dňa 13.08.2015 uložil žalovanému, aby v lehote 15 dní od právoplatnosti uznesenia zaplatil súdny poplatok za odvolanie vo výške 366 Eur podľa položky 7b písm. b) sadzobníka súdnych poplatkov vo vzťahu k výroku týkajúcejmu sa žalobcu v 1. rade (66 Eur + 3% zo sumy 10 000 eur).

Súd prvého stupňa uznesením č.k. 2C/284/2014-170 zo dňa 13.08.2015 uložil žalovanému, aby v lehote 15 dní od právoplatnosti uznesenia zaplatil súdny poplatok za odvolanie vo výške 306 Eur podľa položky 7b písm. b) sadzobníka súdnych poplatkov vo vzťahu k výroku týkajúceho sa žalobkyne v 2. rade (66 Eur + 3% zo sumy 8000 eur).

Proti uzneseniam o vyrubení súdnych poplatkov podal v zákonom stanovenej lehote odvolanie žalovaný. Navrhol napadnuté uznesenia zrušiť a vec vrátiť prvostupňovému súdu na ďalšie prejednanie a rozhodnutie. Namietal, že súd prvého stupňa vec nesprávne právne posúdil, a to predovšetkým z dôvodu, že žalobca v 1. rade v samotnom návrhu na začatie konania a ani v priebehu prvostupňového konania vo veci náhrady škody a náhrady nemajetkovej ujmy, nezdôvodnil výšku požadovanej náhrady nemajetkovej ujmy, neuviedol, z čoho pri jej určení vychádzal a čím sa pri jej stanovovaní riadil. Žalovaný namieťa samotnú výšku priznanej nemajetkovej ujmy, ktorá je neprimerane vysoká, a to s ohľadom na okolnosti dopravnej nehody a tiež majetkové pomery žalovaného, pretože táto suma je pre žalovaného likvidačná. Výška súdneho poplatku je síce v zmysle zákona stanovená z uplatňovanej sumy, avšak keďže táto nebola nikdy riadne zdôvodnená a do dnešného dňa ani právoplatne priznaná súdom, javí sa stanovenie súdneho poplatku z tejto sumy ako neprimerane vysoké. Výška súdneho poplatku je zároveň stanovená nesprávne s poukazom na sadzobník súdnych poplatkov a povahu samotného konania, pretože v prílohe zákona č. 71/1992 Zb. nie je jasne a jednoznačne stanovená poplatková povinnosť za podanie odvolania v konaní o náhradu majetkovej škody a nemajetkovej ujmy a nie je ani vyslovene určená konkrétna výška tohto poplatku. Pod položkou 7b písm. b) sadzobníka sa uvádza : na ochranu osobnosti spojenej s náhradou nemajetkovej ujmy. Predmetné konanie je však vedené ako konanie o náhradu majetkovej škody a nemajetkovej ujmy, pričom tieto dva typy konaní nemožno zamieňať. V konaní na strane žalobcov síce vystupujú dve osoby, z ktorých každá si uplatňuje nemajetkovú ujmu, ale o náhrade nemajetkovej ujmy oboch žalobcov sa vedie jedno konanie, vo veci bolo vydané jedno rozhodnutie - rozsudok a žalovaný podal jedno odvolanie. Aj napriek tejto skutočnosti mu boli dvomi rozdielnymi uzneseniami uložené dve rozdielne povinnosti zaplatiť dva rozdielne súdne poplatky za jedno odvolanie. Nároky žalobcov boli spoplatnené ako samostatné nároky napriek tomu, že sa o nich vedie jedno súdne konanie. Podľa žalovaného by sa mal vyberať len jeden súdny poplatok. Žalovanému tak bola v rozpore so zákonom uložená poplatková povinnosť v prípade, kde ju nemal. Použitie anológie legis je v prípade vyrubenia súdneho poplatku vzhľadom na čl. 59 ods. 2 Ústavy SR vylúčené. V čase dopravnej nehody bolo motorové vozidlo žalovaného poistené u vedľajšieho účastníka. Aj napriek tejto skutočnosti a priebehu prvostupňového konania žalobcovia poisťovňu nežalovali ako účastníka v druhom rade, čo je v neprospech žalovaného, ktorý by mal znášať všetky poplatky a trovy súdneho konania. Vzhľadom na majetkové pomery žalovaný žiadal o oslobodenie od súdnych poplatkov.

Krajský súd v Prešove (ďalej len „odvolací súd“) preskúmal rozsudok v jeho napadnutej časti, ako aj konanie mu predchádzajúce v zmysle zásad vyplývajúcich z § 212 zákona č. 99/1963 Zb. Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len O.s.p.) a zistil, že odvolanie žalovaného nie je dôvodné.

V konaní nebolo sporné, že žalovaný svojím protiprávnym konaním zasiahol do osobnostnej sféry žalobcov, keď usmrtil ich syna pri dopravnej nehode dňa 27.12.2010. Žalovaný bol právoplatne uznaný vinným zo spáchania prečinu usmrtienia podľa § 149 ods. 1 Trestného zákona, a to rozsudkom Okresného súdu Bardejov č.k. 7T/140/2012-421 zo dňa 05.10.2012 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Prešove 7To/40/2012-450 zo dňa 19.09.2013. Uvedené znamená, že žalovaný je osobou zodpovednou za protiprávny zásah do osobnostných práv žalobcov (právo na rodinný život) a je povinný nahradiť im nemajetkovú ujmu v zmysle § 13 ods. 2 Občianskeho zákonníka, ktorá žalobcom vznikla v dôsledku jeho protiprávneho konania. Skutočnosť, že vedľajší účastník - poisťovňa má v zmysle zákona č. 381/2001 Z.z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla na základe poistného vzťahu so žalovaným poskytnúť poistné plnenie, nezabavuje žalovaného zodpovednosti za spôsobenú ujmu, sama o sebe nemá vplyv na existenciu hmotnoprávnej povinnosti žalovaného ujmu nahradiť, a tým pádom ani na posudzovanie pasívnej legitímácie žalovaného, keďže žalovaný zostáva nositeľom povinnosti vyplývajúcej z hmotného práva, a to až do času splnenia tejto povinnosti, či už priamo žalovaným alebo poisťovňou (ktorá vo vzťahu k poškodeným plní za zodpovednú osobu), resp. zániku povinnosti iným spôsobom než splnením. Nemožno mať pochybnosti o tom, že povinnosť nahradiť ujmu je viazaná na osobu nesúcu zodpovednosť za spôsobenie ujmy, teda v danom prípade žalovaného. Odvolací súd nepopiera, že žiadať o plnenie zodpovedajúce náhrade nemajetkovej ujmy je možné (aj) priamo poisťovňu, v danom konaní však poisťovňa vystupuje len ako vedľajší účastník, nejde teda o subjekt, voči ktorému

žaloba smeruje, preto súd prvého stupňa rozhodol správne, keď na plnenie zaviazal žalovaného, ktorý nepochybne v danej veci má pasívnu vecnú legitímáciu.

Odvolačný súd považuje za potrebné uviesť, že právo z povinného zmluvného poistenia nie je týmto rozsudkom dotknuté či už priamo proti poisťovni a v prípade odlišného názoru aj proti štátu pre netransponovanie uvedeného pravidla podľa dotknutých smerníc únie (Hassová C-22/12) vzhľadom na to, že právo priznáva náhradu nemajetkovej škody vzniknutej pri prevádzke motorových vozidiel a plnenie tomuto právu korešpondujúce musí byť normatívne kryté poistením. Pod škodu, ujmu na zdraví je potrebné zahrnúť všetky jej zložky tak v rovine majetkovej, ako aj nemajetkovej. Zákonodarca nevyhlásil pri škode na zdraví napríklad nemajetkové bolestné, či sťaženie spoločenského uplatnenia a nieť pochybností, že sú poistne kryté. Niet dôvodu na odlišný názor ani pri nemajetkovej škode na zdraví s následkom smrti, ktorá dopadla najmä na pozostalé blízke osoby. Niet najmenšieho dôvodu presúvať bremeno, ktoré majú znášať pri najrizikovejších spoločenských vzťahov poisťovne, na plecia často krát nesolventných osôb a tým vystavovať ekonomickému tlaku a právnej neistote poistené osoby a pri nevyhnutí aj dotknuté obeť. Ide o spoločenské vzťahy, v rámci ktorých sa spomína nenahraditeľná ujma. Nemajetková škoda dosahuje čiastky, ktoré zodpovedné osoby nedokážu zaplatiť. Práve z dôvodu predídania takýmto situáciám bolo zriadené povinné poistenie. Podľa § 4 ods. 1 zákona č. 381/2001 Z. z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla sa poistenie zodpovednosti vzťahuje na každého, kto zodpovedá za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla uvedeného v poistnej zmluve. Podľa § 4 ods. 2 písm. a) cit. zákona má poistený z poistenia zodpovednosti právo, aby poisťovateľ za neho nahradil poškodenému náhradu škody, ak ku škodovej udalosti, pri ktorej táto škoda vznikla a za ktorú poistený zodpovedá, došlo v čase trvania poistenia zodpovednosti (ods. 4). (porovn. rozsudok Krajského súdu v Prešove č.k. 21Co/60/2015 zo dňa 31.03.2016).

Vo vzťahu k odvolacej námietke o výške plnenia priznaného žalobcom odvolací súd konštatuje, že táto je s ohľadom na okolnosti prípadu primeraná. Nemožno poprieť, že usmrtením syna žalobcov došlo k enormnému negatívnemu zásahu do ich rodinného života a citovej sféry. Pre rodiča niet väčšej ujmy ako náhla, tragická, nezvratná strata milovaného dieťaťa. Vzhľadom na úmrtie syna žalobcov vo veku 8 rokov im nebolo umožnené vidieť ho dospievať, tešiť sa z jeho úspechov, zdieľať s ním chvíle radostí aj starostí, ktoré so sebou život prináša. Následky zásahu do súkromného, rodinného života žalobcov sú trvalé, môže ich zmierniť čas a láska ostatných príslušníkov rodiny a blízkych, no nikdy úplne nevymiznú. Je nemožné stanoviť presné pravidlá pre vyčíslenie náhrady spôsobenej ujmy, keďže každý prípad je špecifický, preto vyčíslenie náhrady ujmy zákonodarca ponechal na úvahu súdu. Odvolací súd má za to, že súd prvého stupňa pri rozhodovaní o výške náhrady náležite zohľadnil závažnosť vzniknutej ujmy ako aj okolnosti, za ktorých došlo k zásahu do osobnostných práv žalobcov, a to skutočnosť, že protiprávne konanie žalovaného bolo nedbanlivostné, spoluzavinenie syna žalobcov, zanedbanie dohľadu žalobkyne v 2. rade, vyrovnanie sa žalobcov so stratou syna bez potreby lekárskej starostlivosti. Ak žalovaný namietal výšku náhrady s poukazom na svoje majetkové pomery, k tomuto odvolací súd opätovne poukazuje na skutočnosť, že právo žalovaného na plnenie z povinného zmluvného poistenia týmto rozsudkom nie je dotknuté. Priznaná náhrada nie je neúmeraná spôsobenej ujme.

Za daného stavu odvolací súd rozsudok v jeho napadnutej časti ako vecne správny v zmysle § 219 ods. 1 a 2 O.s.p. potvrdil.

Vo vzťahu k napadnutým uzneseniam o vyrubení súdnych poplatkov odvolací súd uvádza:

Podľa § 1 ods. 1 zákona č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch a poplatku za výpis z registra trestov (ďalej len ZoSP) súdne poplatky (ďalej len "poplatky") sa vyberajú za jednotlivé úkony alebo konanie súdov, ak sa vykonávajú na návrh a za úkony orgánov štátnej správy súdov a prokuratúry (ďalej len "poplatkový úkon") uvedené v sadzobníku súdnych poplatkov a poplatku za výpis z registra trestov (ďalej len "sadzobník"), ktorý tvorí prílohu tohto zákona.

Podľa § 2 ods. 4 ZoSP v odvolacom konaní je poplatníkom ten, kto podal odvolanie, pri dovolaní ten, kto podal dovolanie. Poplatníkom je tiež ten, kto podal opravný prostriedok proti rozhodnutiu správneho orgánu a v konaní nebol úspešný.

Podľa § 5 ods. 1 písm. a) ZoSP poplatková povinnosť vzniká podaním návrhu, odvolania a dovolania alebo žiadosti na vykonanie poplatkového úkonu, ak je poplatníkom navrhovateľ, odvolateľ a dovolateľ.

Podľa § 6 ods. 1 a 2 Sadzba poplatku je uvedená v sadzobníku percentom zo základu poplatku (ďalej len "percentná sadzba") alebo pevnou sumou. Ak tento zákon neustanovuje inak, je poplatok za odvolanie päť eur a poplatok za dovolanie 10 eur. Ak je sadzba poplatku ustanovená za konanie, rozumie sa tým konanie na jednom stupni. Poplatok podľa rovnakej sadzby sa vyberá i v odvolacom konaní vo veci samej. Poplatok za dovolanie sa vyberá vo výške dvojnásobku poplatku ustanoveného v sadzobníku.

Podľa položky 7b písm. b) Sadzobníka súdnych poplatkov sa platí súdny poplatok z návrhu na začatie konania na ochranu osobnosti spojenej s náhradou nemajetkovej ujmy 66 eur a 3% z výšky uplatnenej z nemajetkovej ujmy.

Súd sa pri vyrubovaní súdneho poplatku riadi zákonom, pričom zo žiadneho zákonného ustanovenia nevyplýva povinnosť súdu pri vyrubovaní súdneho poplatku vyhodnocovať (ne)primeranosť výšky základu súdneho poplatku, vždy sa vychádza zo základu určeného v zmysle ZoSP. Na konečnú výšku poplatku, resp. povinnosť uhradiť súdny poplatok ako takú môže mať vplyv len oslobodenie od súdnych poplatkov v zmysle § 4 ZoSP (čo však nie je daný prípad) alebo rozhodnutie súdu o priznaní oslobodenia od súdnych poplatkov v zmysle § 138 ods. 1 O.s.p.

Odvolací súd konštatuje, že žalovanému v dôsledku podania odvolania voči rozsudku súdu prvého stupňa vznikla poplatková povinnosť v zmysle § 2 ods. 4 a § 5 ods. 1 ZoSP. Je zrejme, že žalobcovia sa žalobou domáhali náhrady nemajetkovej ujmy, ktorá im bola spôsobená usmrtením ich syna v dôsledku protiprávneho konania žalovaného, preto je v danej veci dôvodné vyrubiť súdny poplatok podľa položky 7b písm. b) Sadzobníka súdnych poplatkov v spojení s § 6 ods. 2 ZoSP. O nároku žalobcu v 1. rade aj nároku žalobkyne v 2. rade sa vedie spoločné konanie, tieto nároky sú však samostatne žalovateľnými nárokmi (každý zo žalobcov by si mohol uplatňovať svoj nárok v osobitnom konaní), pričom žalovaný sa odvolal voči rozhodnutiu o nároku žalobcu v 1. rade ako aj rozhodnutiu o nároku žalobkyne v 2. rade, čo znamená, že súdny poplatok je potrebné vyrubiť vo vzťahu k obojmu nároku. Súd prvého stupňa správne určil aj základ poplatku, keďže predmetom odvolacieho konania je nárok žalobcu v 1. rade vo výške 10 000 Eur a nárok žalobkyne v 2. rade vo výške 8000 Eur.

Napadnuté uznesenia o vyrubení súdneho poplatku však nereflektujú skutočnosť, že na strane žalovaného sú dané dôvody pre čiastočné oslobodenie od súdneho poplatku. S ohľadom na skutočnosť, že súd prvého stupňa uznesením č.k. 2C/284/2014-217 zo dňa 13.11.2015, ktoré nadobudlo právoplatnosť dňa 04.12.2015 priznal žalovanému oslobodenie od súdnych poplatkov nad sumu 36,50 eur na základe uznesenia č.k. 2C/284/2014-168 zo dňa 13.08.2015 a nad sumu 30,50 eur na základe uznesenia č.k. 2C/284/2014-170 zo dňa 13.08.2015, odvolací súd postupom podľa § 221 ods. 1 písm. i) O.s.p. uznesenie č. k. 2C/284/2014-168 zo dňa 13. 8. 2015 o povinnosti žalovaného zaplatiť súdny poplatok v sume prevyšujúcej 36,50 Eur zrušil a vo zvyšnej časti uznesenie v zmysle § 219 ods. 1 O.s.p. potvrdil. Zároveň zrušil uznesenie č. k. 2C/284/2014-170 zo dňa 13. 8. 2015 o povinnosti žalovaného zaplatiť súdny poplatok v sume prevyšujúcej 30,50 Eur (§ 221 ods. 1 písm. i) O.s.p.) a vo zvyšnej časti uznesenie potvrdil (219 ods. 1 O.s.p.).

O trovách odvolacieho konania rozhodne súd prvého stupňa (§ 224 ods. 4 O.s.p.).

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ musí byť s výnimkou prípadov podľa § 429 ods. 2 v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).